"הַשַּׁרְח הַחַלַבִּי" לַתּוֹרָה

תרגום התורה לערבית-יהודית שבפי יהודי ארם-צובא (חלב)

ספר במדבר

פרשת מסעי

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)

תל-אביב תשס"ו - 2005

מפטיר
מ אשר-בה: ויתן משה את-
הגלעד למכיר בן-מנשה וישב
מא בה: ויאיר בן-מנשה הלך
וילכד את-חותיהם ויקרא
מב אתהן חות יאיר: ונבח הלך
וילכד את-קנת ואת-בנתיה
ויקרא לה נבח בשמו:
ס
מסעי
לג א אלה מסעי בני-ישראל אשר
יצאו מארץ מצרים לצבאתם
ב ביד-משה ואהרן: ויכתב משה
את-מוצאיהם למסעיהם
על-פי יהוה ואלה מסעיהם
ג למוצאיהם: ויסעו מרעמסס
בחדש הראשון בחמשה עשר
יום לחדש הראשון ממחרת
הפסח יצאו בני-ישראל
ביד רמה לעיני כל-מצרים:
*ד ומצרים מקברים את אשר
הכה יהוה בהם כל-בכור
ובאלהיהם עשה יהוה
ה שפטים: ויסעו בני-ישראל
ו מרעמסס ויחנו בסכת: ויסעו
מסכת ויחנו באתם אשר
*ז בקצה המדבר: ויסעו מאתם
וישב על-פי החירת אשר
על-פני בעל צפון ויחנו לפני
ח מגדל: ויסעו מפני החירת
ויעברו בתוך-הים המדברה
וילכו דרך שלשת ימים
במדבר אתם ויחנו במרה:
ט ויסעו ממרה ויבאו אילמה
ובאילם שתים עשרה עינת
מים ושבעים תמרים ויחנו-
י שם: ויסעו מאילם ויחנו על-
שני
יא ים-סוף: ויסעו מים-סוף ויחנו
יב במדבר-סין: ויסעו ממדבר-
יג סין ויחנו בדפקה: ויסעו
יד מדפקה ויחנו באלוש: ויסעו
מאלוש ויחנו ברפידם ולא-
היה שם מים לעם לשתות:
טו ויסעו מרפידם ויחנו במדבר
טז סיני: ויסעו ממדבר סיני
יז ויחנו בקברת התאוה: ויסעו
מקברת התאוה ויחנו בחצרת:
יח ויסעו מחצרת ויחנו ברתמה:
יט ויסעו מרתמה ויחנו ברמן
כ פרץ: ויסעו מרמן פרץ ויחנו
כא בלבנה: ויסעו מלבנה ויחנו
כב ברסה: ויסעו מרסה ויחנו
כג בקהלתה: ויסעו מקהלתה
כד ויחנו בהר-שפר: ויסעו מהר-
כה שפר ויחנו בחרדה: ויסעו
כו מחרדה ויחנו במקהלת: ויסעו
כז ממקהלת ויחנו בתחת: ויסעו
כח מתחת ויחנו בתרח: ויסעו
כט מתרח ויחנו במתקה: ויסעו
ממתקה ויחנו בחשמנה:
ל ויסעו מחשמנה ויחנו
לא במסרות: ויסעו ממסרות
לב ויחנו בבני יעקן: ויסעו מבני
לג יעקן ויחנו בחר הגדגד: ויסעו
מחר הגדגד ויחנו ביטבתה:
לד ויסעו מיטבתה ויחנו בעברנה:
לה ויסעו מעברנה ויחנו בעצין
לו גבר: ויסעו מעצין גבר ויחנו
לז במדבר-צן הוא קדש: ויסעו
מקדש ויחנו בהר ההר בקצה
לח ארץ אדום: ויעל אהרן הכהן
אל-הר ההר על-פי יהוה
וימת שם בשנת הארבעים
לצאת בני-ישראל מארץ
מצרים בחדש החמישי באחד
לט לחדש: ואהרן בן-שלש
ועשרים ומאת שנה במתו
בהר ההר:
מ וישמע הכנעני מלך ערד
והוא-ישב בנגב בארץ כנען
מא בבא בני ישראל: ויסעו מהר
מב ההר ויחנו בצלמנה: ויסעו
מג מצלמנה ויחנו בפונן: ויסעו
מד מפונן ויחנו באבת: ויסעו
מאבת ויחנו בעיי העברים
מה בגבול מואב: ויסעו מעיים
מו ויחנו בדיבן גד: ויסעו מדיבן
גד ויחנו בעלמן דבלתימה:
מז ויסעו מעלמן דבלתימה ויחנו
מח בהרי העברים לפני נבו: ויסעו
מהרי העברים ויחנו בערבת
מט מואב על ירדן ירחו: ויחנו על-

אלדי פיהא: 40. **ויתן** – ועטא מוסה אלא אלגלעד למכיר איבין מנשה וגֿלס פיהא: 41. **ויאיר** איבין מנשה מיצׄי וסתמלך אלא צׄייעהון וסמא ליהון צׄייאע יאיר: 42. **ונבח** מיצׄי וסתמלך אלא קנת ואלא צׄייעהא וסמא ליהא נבח פי איסמו:

לג

מסעי 1. **אלה** – הדולי מראחיל בנין ישראיל אלדי כֿרגֿו מן ארץׄ מצר לעסכרהון פי יד מוסה ואהרון: 2. **ויכתב** – וכתב מוסה אלא כֿרוגֿהון למרחלהון עלא קול אללה והדולי למרחלהון לכֿרוגֿהון: 3. **ויסעו** – ורחלו מן רעמסס פי שהר אלאוולאני פי כֿמסתעשר יום לשהר אלאוולאני מן תאני יום אלפַּסַח כֿרגֿו בנין ישראיל פי סגֿעא עאלייה לחצׄרית גֿמיע מצריין: 4. **ומצרים** מדפנין אלא אלדי צׄרב אללה פיהון גֿמיע ביכיר ופי מעבודתהון ציניע אללה אחכם: 5. **ויסעו** – ורחלו בנין ישראיל מן רעמסס וחאטו פי סכות: 6. **ויסעו** – ורחלו מן סכות וחאטו פי אתם אלדי פי טרף אלבאר: 7. **ויסעו** – ורחלו מן אתם וריגֿיע עלא תים אלחירת אלדי עלא קידאם צנאם צפון וחאטו קדאם מגדול: 8. **ויסעו** – ורחלו מן קדאם אלחירת ופאתו פי וצט אלבחר אלבאר ומצׄיו טריק תלאת אייאם פי באר אתם וחאטו פי מרה: 9. **ויסעו** – ורחלו מן מרה ואיגֿו לאלים ופי אלים תנעשר איון מא וסבעין נכֿ<ל>יה וחאטו תם: 10. **ויסעו** – ורחלו מן אלים וחאטו עלא בחר אלקנזום: 11. **ויסעו** – ורחלו מן בחר אלקנזום וחאטו פי בר צין: 12. **ויסעו** – ורחלו מן בר סין וחאטו פי דפקה: 13. **ויסעו** – ורחלו מדפקה וחאטו פי אלוש: 14. **ויסעו** – ורחלו מן אלוש וחאטו פי רפידים ולם כאן תם מא לל קום לישרבו: 15. **ויסעו** – ורחלו מן רפידים וחאטו פי בר סיני: 16. **ויסעו** – ורחלו מן בר סיני וחאטו פי קבור שהוויה: 17. **ויסעו** – ורחלו מן קבור שהוויה וחאטו פי חצרות: 18. **ויסעו** – ורחלו מן חצרות וחאטו פי רתמה: 19. **ויסעו** – ורחלו מן רתמה וחאטו פי רמון פרץׄ: 20. **ויסעו** – ורחלו מן רמון פרץׄ וחאטו פי לבנה: 21. **ויסעו** – ורחלו מן לבנה וחאטו פי רסה: 22. **ויסעו** – ורחלו מן רסה וחאטו פי קהלתה: 23. **ויסעו** – ורחלו מן קהלתה וחאטו פי הר שפר: 24. **ויסעו** – ורחלו מן הר שפר וחאטו פי חרדה: 25. **ויסעו** – ורחלו מן חרדה וחאטו פי מקהלות: 26. **ויסעו** – ורחלו מן מקהלות וחאטו פי תחת: 27. **ויסעו** – ורחלו מן תחת וחאטו פי תרח: 28. **ויסעו** – ורחלו מן תרח וחאטו פי מתקה: 29. **ויסעו** – ורחלו מן מתקה וחאטו פי חשמנה: 30. **ויסעו** – ורחלו מן חשמנה וחאטו פי מוסרות: 31. **ויסעו** – ורחלו מן מוסרות וחאטו פי בנין יעקן: 32. **ויסעו** – ורחלו מן בנין יעקן וחאטו פי חר גדגד: 33. **ויסעו** – ורחלו מן חר גדגד וחאטו פי יטבתה: 34. **ויסעו** – ורחלו מן יטבתה וחאטו פי עברונה: 35. **ויסעו** – ורחלו מן עברונה וחאטו פי עציון גבר: 36. **ויסעו** – ורחלו מעציון גבר וחאטו פי בר צין היא קדש: 37. **ויסעו** – ורחלו מן קדש וחאטו פי עלווית אלגֿבל פי טרף ארץׄ אדום: 38. **ויעל** – וטיליע אהרון אלכֿאדים אלא עלווית אלגֿבל עלא קול אללה ומת תם פי סנת אלארבעין לכֿרוגֿ בנין ישראיל מן ארץׄ מצר פי שהר אלכֿאמיס פי ואחיד לישהר: 39. **ואהרן** – ואהרון איבין מייה ותלתא ועשרין סניה פי מותו פי עלווית אלגֿבל: 40. **וישמע** – וסימיע אלכנעני מליך ערד והוא גֿאליס פיל קבליה פי ארץׄ כנען פי מגֿי בנין ישראיל: 41. **ויסעו** – ורחלו מן עלוית אלגֿבל וחאטו פי צלמונה: 42. **ויסעו** – ורחלו מן צלמונה וחאטו פי פונן: 43. **ויסעו** – ורחלו מן פנון וחאטו פי אובות: 44. **ויסעו** – ורחלו מן אובות וחאטו פי גֿזאייר אלקטועה פי תיכֿים מואב: 45. **ויסעו** – ורחלו מן עיים וחאטו פי דיבון גד: 46. **ויסעו** – ורחלו מן דיבן גד וחאטו פי עלמון דבלתימה: 47. **ויסעו** – ורחלו מן עלמון דבלתימה וחאטו פי גֿבל ליקטועא קדאם נבו: 48. **ויסעו** – ורחלו מן גֿבל ליקטועה וחאטו פי סהלית מואב עלא שט ירחו: 49. **ויחנו** – וחאטו עלא אלשט מן

אלאסם – נרדפים. מנקולאת – מועתקות. 41. **חותיהם** – וכן **כד. ג**: צׄייעהון או קצבאתהום – כפריהם (כת״א: כפרנהא) או שדה קנים שלהם.

לג

7. **בעל צפון** – תרגם את בעל – פסל, עבודה זרה. 16. **בקברת התאוה** – תרגם את שם המקום לערבית, וכן בפסוק 17. 37. **בהר ההר** – תרגם את שם המקום: מעלה ההר, בניגוד לת״א, שתרגם: הור טורא, וכן בפסוקים 38, 39, 41. 40. **בנגב** – תרגם קבליה – דרום. 44. **בעיי העברים** – תרגם את שם המקום כאילו היה כתוב איי(!) המעברים, אבל בפסוק הבא השאיר את המילה בלא תרגום. 47. **בהרי העברים** – תרגם את שם המקום בהרי העברים, וכן בפסוק 48. 48. **ירדן** – נהר, כמו בשאר

הַיַּרְדֵּן מִבֵּית הַיְשִׁמֹת עַד אָבֵל
שלישי (חמישי) הַשִּׁטִּים בְּעַרְבֹת מוֹאָב׃
נ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל־יַרְדֵּן יְרֵחוֹ
נא לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם עֹבְרִים
אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶל־אֶרֶץ כְּנָעַן׃
נב וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְאִבַּדְתֶּם אֵת
כָּל־מַשְׂכִּיֹּתָם וְאֵת כָּל־צַלְמֵי
מַסֵּכֹתָם תְּאַבֵּדוּ וְאֵת כָּל־
נג בָּמוֹתָם תַּשְׁמִידוּ׃ וְהוֹרַשְׁתֶּם
אֶת־הָאָרֶץ וִישַׁבְתֶּם־בָּהּ כִּי
לָכֶם נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ לָרֶשֶׁת
נד אֹתָהּ׃ וְהִתְנַחַלְתֶּם אֶת־הָאָרֶץ
בְּגוֹרָל לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם לָרַב תַּרְבּוּ
אֶת־נַחֲלָתוֹ וְלַמְעַט תַּמְעִיט
אֶת־נַחֲלָתוֹ אֶל אֲשֶׁר־יֵצֵא לוֹ
שָׁמָּה הַגּוֹרָל לוֹ יִהְיֶה לְמַטּוֹת
נה אֲבֹתֵיכֶם תִּתְנֶחָלוּ׃ וְאִם־לֹא
תוֹרִישׁוּ אֶת־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
מִפְּנֵיכֶם וְהָיָה אֲשֶׁר תּוֹתִירוּ
מֵהֶם לְשִׂכִּים בְּעֵינֵיכֶם וְלִצְנִינִם
בְּצִדֵּיכֶם וְצָרְרוּ אֶתְכֶם עַל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ׃
נו וְהָיָה כַּאֲשֶׁר דִּמִּיתִי לַעֲשׂוֹת
לָהֶם אֶעֱשֶׂה לָכֶם׃

לד א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ ס
ב צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כִּי־אַתֶּם בָּאִים אֶל־
הָאָרֶץ כְּנָעַן זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר
תִּפֹּל לָכֶם בְּנַחֲלָה אֶרֶץ כְּנַעַן
ג לִגְבֻלֹתֶיהָ׃ וְהָיָה לָכֶם פְּאַת־
נֶגֶב מִמִּדְבַּר־צִן עַל־יְדֵי אֱדוֹם
וְהָיָה לָכֶם גְּבוּל נֶגֶב מִקְצֵה
ד יָם־הַמֶּלַח קֵדְמָה׃ וְנָסַב לָכֶם
הַגְּבוּל מִנֶּגֶב לְמַעֲלֵה עַקְרַבִּים
וְעָבַר צִנָה וְהָיָה תּוֹצְאֹתָיו מִנֶּגֶב
לְקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְיָצָא חֲצַר־אַדָּר
ה וְעָבַר עַצְמֹנָה׃ וְנָסַב הַגְּבוּל
מֵעַצְמוֹן נַחְלָה מִצְרָיִם וְהָיוּ
ו תוֹצְאֹתָיו הַיָּמָּה׃ וּגְבוּל יָם
וְהָיָה לָכֶם הַיָּם הַגָּדוֹל וּגְבוּל
ז זֶה־יִהְיֶה לָכֶם גְּבוּל יָם׃ וְזֶה־
יִהְיֶה לָכֶם גְּבוּל צָפוֹן מִן־הַיָּם
הַגָּדֹל תְּתָאוּ לָכֶם הֹר הָהָר׃
ח מֵהֹר הָהָר תְּתָאוּ לְבֹא חֲמָת
וְהָיוּ תּוֹצְאֹת הַגְּבֻל צְדָדָה׃
ט וְיָצָא הַגְּבֻל זִפְרֹנָה וְהָיוּ
תוֹצְאֹתָיו חֲצַר עֵינָן זֶה־יִהְיֶה
י לָכֶם גְּבוּל צָפוֹן׃ וְהִתְאַוִּיתֶם
לָכֶם לִגְבוּל קֵדְמָה מֵחֲצַר עֵינָן
יא שְׁפָמָה׃ וְיָרַד הַגְּבֻל מִשְּׁפָם
הָרִבְלָה מִקֶּדֶם לָעָיִן וְיָרַד הַגְּבֻל
וּמָחָה עַל־כֶּתֶף יָם־כִּנֶּרֶת
יב קֵדְמָה׃ וְיָרַד הַגְּבוּל הַיַּרְדֵּנָה
וְהָיוּ תוֹצְאֹתָיו יָם הַמֶּלַח זֹאת
תִּהְיֶה לָכֶם הָאָרֶץ לִגְבֻלֹתֶיהָ
יג סָבִיב׃ וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הָאָרֶץ
אֲשֶׁר תִּתְנַחֲלוּ אֹתָהּ בְּגוֹרָל
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לָתֵת לְתִשְׁעַת
יד הַמַּטּוֹת וַחֲצִי הַמַּטֶּה׃ כִּי לָקְחוּ
מַטֵּה בְנֵי הָרְאוּבֵנִי לְבֵית אֲבֹתָם
וּמַטֵּה בְנֵי־הַגָּדִי לְבֵית אֲבֹתָם
וַחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה לָקְחוּ
טו נַחֲלָתָם׃ שְׁנֵי הַמַּטּוֹת וַחֲצִי
הַמַּטֶּה לָקְחוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר
לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ קֵדְמָה מִזְרָחָה׃

רביעי (שישי)
טז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
יז אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־
יִנְחֲלוּ לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ אֶלְעָזָר
יח הַכֹּהֵן וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן׃ וְנָשִׂיא
אֶחָד נָשִׂיא אֶחָד מִמַּטֶּה תִּקְחוּ
יט לִנְחֹל אֶת־הָאָרֶץ׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
הָאֲנָשִׁים לְמַטֵּה יְהוּדָה כָּלֵב
כ בֶּן־יְפֻנֶּה׃ וּלְמַטֵּה בְּנֵי שִׁמְעוֹן
כא שְׁמוּאֵל בֶּן־עַמִּיהוּד׃ לְמַטֵּה
בִנְיָמִן אֱלִידָד בֶּן־כִּסְלוֹן׃
כב וּלְמַטֵּה בְנֵי־דָן נָשִׂיא בֻּקִּי בֶּן־
כג יָגְלִי׃ לִבְנֵי יוֹסֵף לְמַטֵּה בְנֵי־
מְנַשֶּׁה נָשִׂיא חַנִּיאֵל בֶּן־אֵפֹד׃
כד וּלְמַטֵּה בְנֵי־אֶפְרַיִם נָשִׂיא
כה קְמוּאֵל בֶּן־שִׁפְטָן׃ וּלְמַטֵּה
בְנֵי־זְבוּלֻן נָשִׂיא אֱלִיצָפָן בֶּן־
כו פַּרְנָךְ׃ וּלְמַטֵּה בְנֵי־יִשָּׂשכָר
נָשִׂיא פַּלְטִיאֵל בֶּן־עַזָּן׃
כז וּלְמַטֵּה בְנֵי־אָשֵׁר נָשִׂיא

וְהָיוּ

בית ישמות חיתא סהלית אלשטים פי סהלית מואב: 50. **וידבר** - וכלם אללה אלא מוסה פי סהלית מואב עלא שט ירחו קאיילא: 51. **דבר** - כאלים אלא בנין ישראיל ותקול אליהון אין אינתו פאיתין אלא אלשאט אלא ארץ̇ כנען: 52. **והורשתם** - ותהג̇ג̇ו אלא ג̇מיע סיכאן אלארץ̇ מן קדמכון ותהלכו אלא ג̇מיע נקשתהון ואלא ג̇מיע אצנאם מסבוכתהון תהלכו ואלא ג̇מיע מצטבהון תפנו: 53. **והורשתם** - ותוורתו אלא אלארץ̇ ותג̇לסו פיהא אין ליכון עאטית אלא אלארץ̇ לתוורתו ליהא: 54. **והתנחלתם** - ותסתוורתו אלא אלארץ̇ פיל קרעא לאטואיפכון ללכתיר תכתרו אלא ורתתו ולל קליל תקליל אלא ורתתו אלא אלדי יכ̇רוג̇ לו תם אלקרעא לו יכון לאצבאט אבתכון תוורתו: 55. **ואם** - ואנכאן לם תהג̇ג̇ו אלא סכאן אלארץ̇ מן קדמכון ויכון אלדי תפצ̇לו מנהון ליסכאך פי ענכון ולשכוך פי {ענכון} ג̇נבכון ויצ̇ייקו ליכון עלא אלארץ̇ אלדי אינתו ג̇אלסין פיהא: 56. **והיה** - ויכון כאלדי חסבת לאצנע ליהון אצנע ליכון:

לד

1. **וידבר** - וכלם אללה אלא מוסה קאיילא: 2. **צו** - וואצי אלא בנין ישראיל ותקול אליהון אין אנתו ג̇איין אלא ארץ̇ כנען האדי אלארץ̇ אלדי תקע ליכון פיל ורתייה ארץ̇ כנען לתכ̇ומתהא: 3. **והיה** - ויכון ליכון ג̇אהית קבליה מן בר צין עלא חאפית אדום ויכון ליכון תכ̇ים קבליה מן טרף בחר אלמאליח שרקי: 4. **ונסב** - ויחאוויט ליכון תכ̇ים קיבלי לטלעית עקרבים ויפות לצין ויכון כ̇רוג̇ו מן אלקבליה לקדש ברנע ויכ̇רוג̇ חצר אדר ויפות עצמונה: 5. **ונסב** - ויחאוויט תכ̇ים מן עצמון אודייה מצר ויכון כ̇רוג̇ו גרבי: 6. **וגבול** - ותכ̇ים בחר ויכון ליכון בחר עצ̇ים ותכ̇ים האדא יכון ליכון תכ̇ים בחר: 7. **וזה** - והאדא יכון ליכון תכ̇ים שמאל מן אלבחר עצ̇ים תדוורו ליכון עלווית ג̇בל: 8. **מהר** - מן עלווית אלג̇בל תחוואטו למג̇י חמת ויכונו כ̇רוג̇ תכ̇ים צדדה: 9. **ויצא** - ויכ̇רוג̇ תכ̇ים זפרנה ויכונו כ̇רוג̇ו חצר עינן האדא יכון ליכון תכ̇ים שמאל: 10. **והתאויתם** - ותחווטו ליכון לתכ̇ים שרקו מן חצר עינן שפמה: 11. **וירד** - וינזיל תכ̇ים משפם הרבלה מן שרק לעין וינזיל תכ̇ים ויצאל עלא ג̇נאב בחר כנרת שרקו: 12. **וירד** - וינזיל תכ̇ים לל ירדנה ויכונו כ̇רוג̇ו בחר אלמאליח האדי תכון ליכון אלארץ̇ לתכ̇מתהא מסתדיר: 13. **ויצו** - ווצא מוסה אלא בנין ישראיל קאיילא האדי אלארץ̇ אלדי תסתוורתו ליהא פיל קרעא אללה ליעטי לתסע אלאצבאט וניציף אלציביט: 14. **כי** - אין אכ̇אדו ציביט בנין רובני לבית אבתהון וציביט בנין גדי לבית אבתהון וניציף סיביט מנשה אכ̇דו ורתתהון: 15. **שני** - תנין אלציביט וניציף אלציביט אכ̇דו ורתתהון מן קטע לשאט ירחו דאכ̇יל שרקו:

16. **וידבר** - וכלם אללה אלא מוסה קאיילא: 17. **אלה** - הדולי איסמי אלארג̇ל אלדי יוורתו ליכון אלא אלארץ̇ אלעזר אלכ̇אדים ויהושע איבין נון: 18. **ונשיא** - ושריף ואחיד שריף ואחיד מן ציביט תכ̇דו ליוורתו אלא אלארץ̇: 19. **ואלה** - והדולי איסמי אלארג̇ל לציביט יהודה כלב איבין יפונה: 20. **ולמטה** - ולציביט בנין שמעון שמואל איבין עמיהוד: 21. **למטה** - לציביט בנימין אלידד איבין כסלון: 22. **ולמטה** - ולציביט בנין דן שריף בקי איבין יגלי: 23. **לבני** - לבנין יוסף לציביט בנין מנשה שריף חניאל איבין אפד: 24. **ולמטה** - ולציביט בנין אפרים שריף קמואל איבין שפטן: 25. **ולמטה** - ולציביט בנין זבולון שריף אליצפן איבין פרנך: 26. **ולמטה** - ולציביט בנין ישׂשכר שריף פלטיאל איבין עזן: 27. **ולמטה** -

מקומות, כולל בפסוק הבא. 52. **משכיתם** - פיתוחיהם, **ב**: מסאג̇ידהון - מסגדיהם, כת"א (סגדתהון), וכפירוש רש"י: כתרגומו, בית סגדתהון, על שם שהיו מסככין את הקרקע ברצפת אבנים של שיש להשתחוות עליהן בפישוט ידים ורגלים. **ג**: נקשתהום, זראפאתהום - מילים נרדפות לפיתוחים. **ד**: חסר תרגום המילה. 55. **תותירו** - וכן **ד**. **ב**: תיבקו - נרדפים. **לשכים** - ליתדות, וכן **גד**, כפירוש רש"י: ליתדות המנקרות עיניכם. **ב**: לילסכיכין, צורת רבים אחרת של סוכאך שבתרגומים **אבג**. **ולצנינם** - לקוצים, וכן **בגד**, כפירוש הראב"ע: שהם מכות בשוט או קוצים חדים, כמו צנים פחים.

לד

2. **תפל לכם** - וכן **ד**. **ב**: תווקע. **ג**: תקאע לכון או תתקסם - תיפול לכם או תתחלק. 3. **על ידי אדום** - על גדת אדום. **ב**: גבול אדום, כת"א (תחומי אדום). **ד**: מכאן אדום - מקום אדום. 4. **ונסב** - **ב**: וינדר. **גד**: וידור - נרדפים. **למעלה עקרבים** - תרגם רק את המילה הראשונה, וכן **בד**. **ג**: טלעית אלעקאריב - תרגם את שתי המילים. 6. **ים** - ים. **בגד**: מערב, כשתי ההיקרויות בפסוקנו, כשם שכולם, כולל תרגומנו, תרגמו את הימה שבפסוק הקודם: גרבי - מערב. **הגדול** - העצום. **בד**: אלכביר - הגדול. 7. **הר ההר** - מעלה ההר. **בד**: ראס אלג̇בל - ראש ההר, וכן בהמשך. 10. **והתאויתם** - ותסובבו. **ב**: ותיסוו - ותעשו. **ג**: ותתכ̇מו, ותדוורו, ותמיילו - ותגבילו, ותסובבו, ותטו. **ד**: ותדוורו - ותסובבו. 11. **כתף** - צד. **בד**: כתף. **ג**: רכאן - צד. **כנרת** - השאיר את השם העברי, וכן **ד**. **ב**: טבאריה - טבריה. 13. **אשר צוה** - דילג על תרגום שתי מילים אלה. **בד**: אלדי ווצה. 14. **בני הראובני** - **בד**: בני ראובן.

כח אחיהוד בן-שלמי: ולמטה
בני-נפתלי נשיא פדהאל בן-
כט עמיהוד: אלה אשר צוה יהוה
לנחל את-בני-ישראל בארץ
כנען:

חמישי
לה א וידבר יהוה אל-משה בערבת
ב מואב על-ירדן ירחו לאמר: צו
את-בני ישראל ונתנו ללוים
מנחלת אחזתם ערים לשבת
ומגרש לערים סביבתיהם
ג תתנו ללוים: והיו הערים
להם לשבת ומגרשיהם יהיו
לבהמתם ולרכשם ולכל
ד חיתם: ומגרשי הערים אשר
תתנו ללוים מקיר העיר
וחוצה אלף אמה סביב:
ה ומדתם מחוץ לעיר את-פאת-
קדמה אלפים באמה ואת-
פאת-נגב אלפים באמה
ואת-פאת-ים | אלפים באמה
ואת פאת צפון אלפים באמה
והעיר בתוך זה יהיה להם
ו מגרשי הערים: ואת הערים
אשר תתנו ללוים את שש-
ערי המקלט אשר תתנו לנס
שמה הרצח ועליהם תתנו
ז ארבעים ושתים עיר: כל-
הערים אשר תתנו ללוים
ארבעים ושמנה עיר אתהן

ח ואת-מגרשיהן: והערים אשר
תתנו מאחזת בני-ישראל
מאת הרב תרבו ומאת המעט
תמעיטו איש כפי נחלתו אשר
ינחלו יתן מעריו ללוים:

שישי (שביעי)
ט וידבר יהוה אל-משה לאמר: ס
י דבר אל-בני ישראל ואמרת
אלהם כי אתם עברים את-
יא הירדן ארצה כנען: והקריתם
לכם ערים ערי מקלט תהיינה
לכם ונס שמה רצח מכה-נפש
יב בשגגה: והיו לכם הערים
למקלט מגאל ולא ימות
הרצח עד-עמדו לפני העדה
יג למשפט: והערים אשר תתנו
שש-ערי מקלט תהיינה לכם:
יד את | שלש הערים תתנו מעבר
לירדן ואת שלש הערים
תתנו בארץ כנען ערי מקלט
טו תהיינה: לבני ישראל ולגר
ולתושב בתוכם תהיינה שש-
הערים האלה למקלט לנוס
שמה כל-מכה-נפש בשגגה:
טז ואם-בכלי ברזל | הכהו וימת
רצח הוא מות יומת הרצח:
יז ואם באבן יד אשר-ימות בה
הכהו וימת רצח הוא מות
יח יומת הרצח: או בכלי עץ-יד
אשר-ימות בו הכהו וימת

רצח הוא מות יומת הרצח:
יט גאל הדם הוא ימית את-
הרצח בפגעו-בו הוא ימתנו:
כ ואם-בשנאה יהדפנו או-
כא השליך עליו בצדיה וימת: או
באיבה הכהו בידו וימת מות-
יומת המכה רצח הוא גאל
הדם ימית את-הרצח בפגעו-
כב בו: ואם-בפתע בלא-איבה
הדפו או-השליך עליו כל-
כג כלי בלא צדיה: או בכל-אבן
אשר-ימות בה בלא ראות
ויפל עליו וימת והוא לא-אויב
כד לו ולא מבקש רעתו: ושפטו
העדה בין המכה ובין גאל
הדם על המשפטים האלה:
כה והצילו העדה את-הרצח מיד
גאל הדם והשיבו אתו העדה
אל-עיר מקלטו אשר-נס
שמה וישב בה עד-מות הכהן
הגדל אשר-משח אתו בשמן
כו הקדש: ואם-יצא יצא הרצח
את-גבול עיר מקלטו אשר
כז ינוס שמה: ומצא אתו גאל
הדם מחוץ לגבול עיר מקלטו
ורצח גאל הדם את-הרצח אין
כח לו דם: כי בעיר מקלטו ישב
עד-מות הכהן הגדל ואחרי
מות הכהן הגדל ישוב הרצח
כט אל-ארץ אחזתו: והיו אלה

ולציביט בנין אשר שריף אחיהוד איבין שלמי: 28. **ולמטה** – ולציביט בנין נפתלי שריף פדהאל איבין עמיהוד: 29. **אלה** – הדולי אלדי וצא אללה ליוורתו אלא בנין ישראיל פי ארץ̇ כנען:

לה

1. **וידבר** – וכלם אללה אלא מוסה פי סהלית מואב עלא שט ירחו קאיילא: 2. **צו** – וואצי אלא בנין ישראיל ויעטו לללויין מן ורתית מלכהון קורא ללג̇לוס וג̇ראש לל קורא מסתדירהון תעטו לללויין: 3. **והיו** – ויכונו ללקורא ליהון ללג̇לוס וג̇רשהון יכונו לבהמתהון ולכיסבהון ולג̇מיע וחשתהון: 4. **ומגרשי** – וג̇ראש אלקורא אלדי תעטו לללויין מן חט אלקרייה וברא אלף ד̇ראע מסתדיר: 5. **ומדתם** – ותסתלו מן ברא לל קרייה אלא ג̇אהית שרקי אלפין ד̇ראע ואלא ג̇אהית קיבלי אלפין ד̇ראע ואלא ג̇אהית גרבי אלפין ד̇ראע ואלא ג̇אהית שמאל אלפין ד̇ראע ואל קרייה פיל סווא האדא יכון ליהון פסחית אלקורא: 6. **ואת** – ואלא קורא אלדי תעטו לל לויין אלא סית קורא אלתכ̇ליץ̇ אלדי תג̇עלו ליהרוב תם אלקאתיל ועליהון תג̇עלו תנין וארבעין קרייה: 7. **כל** – ג̇מיע אלקורא אלדי תעטו לל לויין תמנא וארבעין קריה ליהון ואלא פסחתהון: 8. **והערים** – ואלקורא אלא תעטו מן מיליך בנין ישראיל מן ענד אלכתיר תכתרו ומן ענד אלקליל תקללו רג̇ול לקד ורתו אלדי יוורתו יעטי מן קורא לל לויין:
9. **וידבר** – וכלם אללה אלא מוסה קאיילא: 10. **דבר** – כאלים אלא בנין ישראיל ותקול אליהון אין אינתו פאייתין אלא אלשאט לל ארץ̇ כנען: 11. **והקריתם** – ותצדפו ליכון קורא קורא תכ̇ליץ̇ תכון ליכון ויהרוב תם קאתיל צ̇אריב נפס פיל גלטא: 12. **והיו** – ויכונו ליכון אלקורא לתכ̇ליץ̇ מן אלפאכיך ולם ימות אלקאתיל חיתא וקפו קדאם ג̇ומעה לל חיכום: 13. **והערים** – ואלקורא אלדי תג̇עלו סית קורא תכ̇ליץ̇ תכון ליכון: 14. **את** – אלא תלת קורא תג̇עלו מן קאטיע לשאט ואלא תלת קורא תג̇עלו פי ארץ̇ כנען קורא תכ̇ליץ̇ יכונו: 15. **לבני** – לבנין ישראילולל גאריב וליסאכין פי מבינהון יכונו סית קורא הדולי לסהליה ליהרוב תם ג̇מיע צ̇אריב נפס פיל גלטא:
16. **ואם** – ואנכאן פי אוואני חדיד צ̇רבו ומת קאתיל הוא קתל יקתל אלקאתיל: 17. **ואם** – ואנכאן פי חג̇אר יד אלדי ימות פיהא צ̇רבו ומאת קאתיל הוא קתל יקתל אלקאתיל: 18. **או** פי אוואני כ̇[ש]אב יד אלדי ימות פי צ̇רבו ומאת קאתיל הוא קתל יקתל אלקאתיל: 19. **גאל** – פאכיך אלדם הוא יקתול אלא אלקאתיל פי תצ̇ורבו פי הוא יקתלו: 20. **ואם** – ואנכאן פיל בג̇צ̇א ידפעו או רמא עליה פיל לאטי ומת: 21. **או** פי עדוויה צ̇רבו פי ידו ומת קתל יקתל אלצ̇אריב קאתיל הוא פאכיך אלדם יקתול אלא אלקאתיל פי צדפו פי: 22. **ואם** – ואנכאן פי פיסע בלא עדאוויה דפעו או רמא עליה ג̇מיע אוואני בלא לאטי: 23. **או** פי ג̇מיע חג̇אר אלדי ימות פיהא בלא נצ̇ר ווקיע עליה ומת והוא לם עאדו לו ולם מפאתיש רדאוותו: 24. **ושפטו** – וישרעו אלג̇ומעה בין צ̇אריב ובין פאכיך אלדם עלא אלאחכם הדולי: 25. **והצילו** – ויכ̇לצו אלג̇ומעה אלא אלקאתיל מן יד פאכיך אלדם וירג̇עו אלו אלג̇ומעה אלא קריית תכ̇ליצו אלדי הרב תם ויג̇לוס פיהא חיתא מות כ̇אדים אלעצ̇ים אלדי מסח אלו פי זת אלקדוס: 26. **ואם** – ואנכאן יכ̇רוג̇ כרוג̇ אלקאתיל אלא תיכ̇ים קריית תכ̇ליצו אלדי יהרוב תם: 27. **ומצא** – ויוג̇ד אלו פאכיך אלדם מן ברא לתכ̇ים קריית תכ̇ליצו ויקתול פאכיך אלדם אלא אלקאתיל ליס לו דם: 28. **כי** – אין פי קריית תכ̇ליצו יג̇לוס חיתא מות כ̇אדים עצ̇ים ובעד מות כ̇אדים עצ̇ים ירג̇אע קאתיל אלא ארץ̇ מילכו: 29. **והיו** – ויכונו הדולי ליכון לרסמית חיכים לאג̇יילכון פי ג̇מיע מג̇לסכון:

לה

2. **ומגרש** – לא מצאתי בערבית מג̇ראש או ג̇ראש במשמע קרוב לענייננו. שלושת התרגומים האחרים תרגמו במילה אחת בשתי צורות. **כג**: פסחא. ד: פצחא – רחבה. להלן בתרגומנו יש גם פסחא, בפסוקים 5, 7. 5. **ומדתם** – **בגד**: ותקייסו – נרדפים. 6. **המקלט** – ההצלה, ההינצלות, וכן בצורות אחרות של אותה מילה בתרגומים האחרים. **כ**: אלתיכ̇לצא. **גד**: אלכ̇לאץ. 11. **והקריתם** – תרגם לשון מקרה. **כד**: ותהיירו – ותכינו. **ג**: ותהיירו, ותחצ̇רו – ותכינו. 15. **למקלט** – כנראה מילה משובשת, כיון שתרגם קודם לתכ̇ליץ, ומשמע המילה הבאה כאן, לסהליה – לעמק, לגיא, שאינה הולמת את הקשרה. התרגומים האחרים **כד** תרגמו כפי שתרגמו לעיל: מקלט. 17. **כאבן יד** – וכן ד. בכתב יד **כ** יש תוספת: אלדי תנמיסיך פי יד – אשר תוחזק ביד, כת"א וכפירוש רש"י: שיש בה מלוא יד. 19. **כפגעו** – בהכותו. **כ**: תיצוצ̇פו = ד: פי צדפו – בפגשו. 20. **בצדיה** – במארב, וכן ד, כת"א (בכמנא), וכפירוש רש"י: כתרגומו, בכמנא, במארב. **כ**: פיל קיצאדיה, וכן **ג**: בקצדיה, בקאציד, באעתמאד – כולן פירושן בכוונה, במזיד וכתרגום רס"ג: בתעמד – בזדון. 22. **בפתע** – במהירות, וכן ד, כת"א (בתכיף). **כג**: עלא גפליה – פתאום. 25. **הכהן הגדל** – **כ**: אלכ̇אדים אלכיביר. ד: אלאימאם אלכיביר, וכן בהמשך.

לָכֶם לְחֻקַּת מִשְׁפָּט לְדֹרֹתֵיכֶם
ל בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם: כָּל־מַכֵּה־
נֶפֶשׁ לְפִי עֵדִים יִרְצַח אֶת־
הָרֹצֵחַ וְעֵד אֶחָד לֹא־יַעֲנֶה
לא בְנֶפֶשׁ לָמוּת: וְלֹא־תִקְחוּ כֹפֶר
לְנֶפֶשׁ רֹצֵחַ אֲשֶׁר־הוּא רָשָׁע
לב לָמוּת כִּי־מוֹת יוּמָת: וְלֹא־
תִקְחוּ כֹפֶר לָנוּס אֶל־עִיר
מִקְלָטוֹ לָשׁוּב לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ
לג עַד־מוֹת הַכֹּהֵן: וְלֹא־תַחֲנִיפוּ
אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּהּ כִּי
הַדָּם הוּא יַחֲנִיף אֶת־הָאָרֶץ
וְלָאָרֶץ לֹא־יְכֻפַּר לַדָּם אֲשֶׁר
שֻׁפַּךְ־בָּהּ כִּי־אִם בְּדַם שֹׁפְכוֹ:
לד וְלֹא תְטַמֵּא אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן
בְּתוֹכָהּ כִּי אֲנִי יְהוָה שֹׁכֵן בְּתוֹךְ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

שביעי לו א וַיִּקְרְבוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְמִשְׁפַּחַת
בְנֵי־גִלְעָד בֶּן־מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה
מִמִּשְׁפְּחֹת בְּנֵי יוֹסֵף וַיְדַבְּרוּ
לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי הַנְּשִׂאִים
רָאשֵׁי אָבוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
ב וַיֹּאמְרוּ אֶת־אֲדֹנִי צִוָּה יְהוָה
לָתֵת אֶת־הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה בְּגוֹרָל
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאדֹנִי צֻוָּה בַיהוָה
לָתֵת אֶת־נַחֲלַת צְלָפְחָד אָחִינוּ
ג לִבְנֹתָיו: וְהָיוּ לְאֶחָד מִבְּנֵי
שִׁבְטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים
וְנִגְרְעָה נַחֲלָתָן מִנַּחֲלַת אֲבֹתֵינוּ
וְנוֹסַף עַל נַחֲלַת הַמַּטֶּה אֲשֶׁר
תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִגֹּרַל נַחֲלָתֵנוּ
ד יִגָּרֵעַ: וְאִם־יִהְיֶה הַיֹּבֵל לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְנוֹסְפָה נַחֲלָתָן עַל
נַחֲלַת הַמַּטֶּה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה
לָהֶם וּמִנַּחֲלַת מַטֵּה אֲבֹתֵינוּ
ה יִגָּרַע נַחֲלָתָן: וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל־פִּי יְהוָה לֵאמֹר
כֵּן מַטֵּה בְנֵי־יוֹסֵף דֹּבְרִים:
ו זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
לִבְנוֹת צְלָפְחָד לֵאמֹר לַטּוֹב
בְּעֵינֵיהֶם תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים
אַךְ לְמִשְׁפַּחַת מַטֵּה אֲבִיהֶם
ז תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים: וְלֹא־תִסֹּב
נַחֲלָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמַּטֶּה אֶל־
מַטֶּה כִּי אִישׁ בְּנַחֲלַת מַטֵּה
ח אֲבֹתָיו יִדְבְּקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְכָל־
בַּת יֹרֶשֶׁת נַחֲלָה מִמַּטּוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְאֶחָד מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה
אָבִיהָ תִּהְיֶה לְאִשָּׁה לְמַעַן
יִירְשׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלַת
ט אֲבֹתָיו: וְלֹא־תִסֹּב נַחֲלָה
מִמַּטֶּה לְמַטֶּה אַחֵר כִּי־אִישׁ
בְּנַחֲלָתוֹ יִדְבְּקוּ מַטּוֹת בְּנֵי
י יִשְׂרָאֵל: כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנוֹת צְלָפְחָד:
מפטיר יא וַתִּהְיֶינָה מַחְלָה תִרְצָה וְחָגְלָה
וּמִלְכָּה וְנֹעָה בְּנוֹת צְלָפְחָד לִבְנֵי
יב דֹדֵיהֶן לְנָשִׁים: מִמִּשְׁפְּחֹת בְּנֵי־
מְנַשֶּׁה בֶן־יוֹסֵף הָיוּ לְנָשִׁים
וַתְּהִי נַחֲלָתָן עַל־מַטֵּה
יג מִשְׁפַּחַת אֲבִיהֶן: אֵלֶּה הַמִּצְוֹת
וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
בְּיַד־מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ:

30. **כל** – ג̇מיע צ̇אריב נפס לקאד שהוד יקתול אלא אלקאתיל ושאהיד ואחיד לם יג̇אוויב פי נפס לל קתל: 31. **ולא** – ולם תאכ̇דו פידא לנפס קאתיל אלדי הוא צ̇אלים לל קאתיל אין קתל יקתל: 32. **ולא** – ולם תאכ̇דו פידא ליהרוב אלא קריית תכ̇ליצו לירג̇ע ליג̇לוס פי ארץ̇ חיתא ‹מות› אלכ̇אדים: 33. **ולא** – ולם תלזמו אלא אלארץ̇ אלדי אינתו פיהא אין אלדם ילזים אלא אלארץ̇ולל ארץ̇ לם ינגיפיר לל דם אלדי אנספך פיהא פלאכין פי דם ספכו: 34. **ולא** – ולם תנג̇יס אלא אלארץ̇ אלדי אינתו ג̇לסין פיהא אלדי אנא סאכין פי מבינהא אין אנא אללה סאכין פי וצט בנין ישראיל:

לו

1. **ויקרבו** – וקרבו רוס אלאבאת לטאייפת בנין גלעד איבין מכיר איבין מנשה מן אטוואייף בנין יוסף וכלאמו קדאם מוסה וקדאם אלשורפה רוס אלאבאת לבנין ישראיל: 2. **ויאמרו** – וקאלו אלא סידי וצא אללה לתג̇עלו אלא אלארץ̇ פיל ורתיה פיל קרעא לבנין ישראיל וסידי אתווצא פי אללה לתג̇על אלא ורתית צלפחד אכ̇ונא לבנאתו: 3. **והיו** – ויכונו לואחיד מן בנין אסבאט בנין ישראיל לנסוואן ות[נ]מניע ורתתהון מן ורתית אבתנא וינזאד עלא ורתית אלסיביט אלדי יכונו ליהון ומן קרעית ורתתנא ינמיניע: 4. **ואם** – ואנכאן יכון אלטלאק לבנין ישראיל ותנזאד ורתתהון עלא ורתית אלציביט אלדי יכונו ליהון ומן ורתית אסבאט אבתנא ינמיניע ורתתהון: 5. **ויצו** – ווצא מוסה אלא בנין ישראיל עלא קול אללה קאיילא (כידא) תחקיק סיביט בנין יוסף מכלמין: 6. **זה** – הארא אלכלאם אלא וצא אללה לבנאת צלפחד קאיילא לל חיסין פי חצ̇רתהון יכונו לנסוואן פקט לטאייפית סיביט אבוהון יכונו לנסוואן: 7. **ולא** – ולם תדוואר ורתיה לבנין ישראיל מן סיביט אלא סיביט אין רג̇ול פי ורתית סיביט אבאתו ילזאקו בנין ישראיל: 8. **וכל** – וג̇מיע בינית ורתיה ורתיה מן אצבאט בנין ישראיל לואחיד מן טייפת סיביט אבוהא תכון לל אמרה לאג̇ל יוורתו בנין ישראיל רג̇ול ורתית אבאתו: 9. **ולא** – ולם תדוור ורתיה מן סיביט לסיביט אכ̇יר אין רג̇ול פיורתו ילזקו סיביט בנין ישראיל: 10. **כאשר** – כאלדי וצא אללה אלא מוסה כידא צינעו בנאת צלפחד: 11. **ותהיינה** – וכאנו מחלה תרצה וחגלה ומלכה ונעה בנאת צלפחד לבנין עמהון לנסוואן: 12. **ממשפחות** – מן אטוואייף בנין מנשה איבין יוסף כאנו לנסוואן וכאנית ורתתהון עלא ציביט מן טייפת אבוהון: 13. **אלה** – הדולי אלאווצייא ואלאחכאם אלדי וצא אללה פי יד מוסה אלא בנין ישראיל פי סהלית מואב עלא שט ירחו:

30. **יענה** – ישיב. **כגד**: ישהד – יעיד. 31. **רשע** – **כג**: מלזום. ד: אלתזם – חייב, כת״א. 33. **יחניף** – יחייב, וכן **כד**, כת״א (מחיב), וכפירוש רש״י: ולא תרשיעו, כתרגומו, לא תחייבון. **את הארץ** – וכן **כד**. ג: אילא סוכאן אלארץ̇ – תושבי הארץ. 34. **שכן בתוכה** – וכן **כ**. ד: אלדי אנא מיתג̇לי פי מאבינהא – אשר אני מתגלה בתוכה.

לו

2. **צוה בה'** – תרגום מילולי. **כ**: אתווצה פי קול אללה – נצטווה בדבר ה', כת״א (אתפקד במימרא דה'). **גד**: אתווצא מן אללה – נצטווה מאת ה'.
3. **ונגרעה** – ותמנע. **כגד**: ותנקץ – ותפחת. 7. **תסב** – וכן **גד**. **כ**: תנדר, תנתקל – תיסוב, תעבור. **ידבקו** – וכן **כד**. ג: ילתחמו ילתזקו – נרדפים.

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)

תל-אביב תשס"ו - 2005